

OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖLLE

Asia: Lausunto koskien Tekijänoikeustoimikunnan mietintöä – Ratkaisuja digiajan haasteisiin (OKM 2012:2)

1. Yleistä

Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys Kuvasto ry. kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa Tekijänoikeustoimikunnan mietinnöstä. Mietintöön liittyen voi yleisesti todeta, että käsitellyt kysymykset koskettavat suuressa määrin myös Kuvaston edustamien oikeudenhaltijoiden intressejä. Mikään mietinnön asiakokonaisuus ei kuitenkaan käsittele erityisesti Kuvaston edustamien oikeudenhaltijoiden asemaa. Tästä lähtökohdasta käsin haluamme lausua erityisesti kahdesta keskeisestä tekijöitä yleisesti koskevasta mietinnön kysymyksestä: Verkkotallennuspalveluiden tekijänoikeudellisesta asemasta sekä kaupallisesta linkittämisestä.

Tämän lisäksi esitämme joitakin huomioita koskien ehdotuksia tekijänoikeuslain 25 g § ja 56 g § muuttamiseksi sekä viittaamme Kopiosto ry:n ja Lyhty – luovan työn tekijät ja yrittäjät ministeriölle toimittamiin lausuntoihin.

2. Verkkotallennuspalveluiden tekijänoikeudellinen asema

Kuvasto pitää toimikunnan lähtökohtaa, jonka mukaan kyseiset palvelut eivät ole tekijänoikeuslain yksityistä kopiointia koskevan säännöksen piirissä, oikeana ja onnistuneena.

TV-ohjelmien verkkotallennuspalveluissa on kyse tilauspalveluista, joissa syntyy teoskopioita ja jossa tilaaja saa palveluntarjoajan tarjoamasta ohjelmakokonaisuudesta haluamansa teoksen katseltavakseen haluamassaan paikassa haluamanaan aikana. Tällaiset yritystoiminnan muodossa toimivat kopiointi- ja välityspalvelut eivät ole tekijänoikeuslain tarkoittamaa yksityistä kopiointia vaan tekijänoikeudella suojatun aineiston käyttöä ansiotarkoitukseen. On huomattava, että ilman palveluntarjoajaa, kuluttajat eivät saisi sisältöjä vastaavalla tavalla saatavilleen.

Tekijänoikeuslaissa oleva yksityistä kopiointia koskeva säännös on tekijän yksinoikeuden täysi rajoitus. Tekijänoikeutta voi rajoittaa vain tärkeiden yhteiskunnallisten, sosiaalisten ja sivistyksellisten syiden johdosta. Tekijänoikeutta ei tule rajoittaa puhtaasti kaupallisten intressien vuoksi. Tallennuspalvelun tarjoajien intressi on puhtaasti kaupallinen.

Katsomme, että nykyisin markkinoilla toimivien, kokonaisia televisio-kanavia hyödyntävien verkkotallennuspalveluiden osalta sopimuslisenssin käyttömahdollisuutta tulee edelleen selvittää. Tässä yhteydessä on mielestämme hyödyllistä seurata, millaisia kokemuksia muilla Pohjoismailla on sopimuslisenssimallin soveltamisesta erilaisiin teosten massakäyttötilanteisiin.

3. Kaupallinen linkittäminen

Toimikunnan mietinnön liitteenä olevassa OTT Taina Pihlajarinteen laatimassa selvityksessä tuodaan ansiokkaasti esille linkittämiseen liittyviä oikeudellisia kysymyksiä. Selvitys osoittaa, että oikeustila on tältä osin edelleen epäselvä. Tekijänoikeudellisesti on olennaista erotella tilanteet, joissa linkki viittaa aineiston sijaintiin, niistä palveluista, jotka rakentuvat tekijänoikeudella suojatun toisen tekemän sisällön kaupalliseen hyödyntämiseen.

Ministeriön on mielestämme edelleen perusteltua tutkia, onko tekijänoikeuslakia kaupallisen linkittämisen kohdalla mahdollista selventää.

4. Muuta huomioitavaa

Koskien lähettäjärytysten ja kustantajien arkistojen käyttöä (tekijänoikeuslain 25 g §), Kuvasto toteaa, että sopimuslisenssijärjestelmä on toimiva tapa edistää suojatun materiaalin saattamista markkinoille erityisesti sellaisissa tilanteissa, jossa oikeudenhaltijoita on vaikeaa tai mahdotonta tavoittaa. Toisaalta lainsäädännössä tulee muilta osin turvata oikeudenhaltijoiden mahdollisuus halutessaan itse päättää suojatun materiaalin saattamisesta ensisijaisille tai uusille markkinoille sekä valita yksilöllisiä lisensointiratkaisuja. Kuvaston näkemyksen mukaan markkinoiden ja oikeuksia välittävien järjestelmien yksinkertaisuus, avoimuus ja selkeys on aina myös oikeudenhaltijoiden näkökulmasta toivottavaa.

Koskien Tekijänoikeuslain 56 g § muuttamista Kuvasto toteaa, että oikeudenhaltijoille tulee turvata mahdollisuus puuttua tehokkaasti teostensa luvattomaan käyttöön kaikissa toimintaympäristöissä, myös silloin kun laitton palvelu toimii Suomen rajojen ulkopuolella tai kun palvelun ylläpitäjä tai omistaja kätkee henkilöllisyytensä. Samanaikaisesti lainsäädännössä tulee huomioida se, että sananvapauden tai tiedon vapaan liikkuvuuden periaatteet eivät vaarannu.

Helsingissä, maaliskuun 19. päivänä 2012,

Visuaalisen alan taiteilijoiden tekijänoikeusyhdistys Kuvasto ry

Jaakko Rustanius
Puheenjohtaja